

МОВА РІДНА, СОЛОВ'ІНА

Нема мудріших,
ніж народ, учителів.
У нього кожне слово –
це перлина;
це – праця, це – натхнення,
це – Людина...

М. Рильський

Продовжуючи традиційну естафету думок і вподобань наших студентів, пропонуємо міні-дописи першокурсників, які за сприяння кафедри українознавства потішили своїм мовним патріотизмом, вкотре засвідчивши позитив та поширення серед молоді тенденції до вживання української мови не тільки на заняттях у стінах ХНАДУ, а й за його межами.

«Я вважаю, що мовна проблема в Україні – це дійсно складне і болюче питання. Хоч пояснити свою думку, навіви декілька аргументів.

По-перше, на жаль, ще до цих пір серед певних прошарків українців побутує переконання, передане нам у спадок із радянських часів, що Україна та її мова – це щось менш вартісне, щось «селоцьке». Наприклад, і сьогодні деякі мешканці села, ступаючи на перон міського вокзалу, намагаються говорити російською, щоб не відчувати на собі зверхніх поглядів містян. Та, слава Богу, більшості сучасних юнаків і дівчат вистачає здорового глузду, щоб не зважати на те, якою мовою спілкується їх співрозмовник. Головне – щоб із людиною було цікаво і приємно. А те, що ти говориш рідною мовою, та ще й правильно, без помилок, презентує тебе як високоосвічену, культурну людину, справжнього патріота своєї Батьківщини.

По-друге, хочемо ми цього чи ні, та ніхто не скасовував і, на жаль, не скасує впливу на формування нашого лексичного надбання мов країн-сусідів. От і маємо собі в подарунок і слова-діалектизми, і порушення фонетичних, лексичних, синтаксичних і граматичних

норм рідної мови, так званий «суржик». Це стосується не лише Харківської області, яка межує з Росією. Як наслідок – у нашому мовленні часто можна почути багато русизмів. Західні українці, які мешкають поблизу Польщі та Румунії, на жаль, також, як і ми, неправильно наголошують слова й будують речення.

Постає питання: який же з усього цього вихід? А вихід є. Простий і важкий водночас: говорити й писати правильно, хоча б своєю, рідною мовою, – повинно стати для кожного з нас природною потребою, як пити, їсти, спати, тобто жити. І доки українці цього не відчують і не почнуть цілеспрямовано й систематично працювати над своєю грамотністю, доти мало що зміниться, і ми будемо вести безглузді «філологічні» війни, як герої п'єси М. Куліша «Мина Мазайло».

Отже, лише від кожного з нас залежить, чи буде мовне питання через декілька років, десятиліть, століть... болючою проблемою в нашій державі, чи ні».

*Єгор Демченко,
гр. Д-13*

«Мова – це духовна могутність народу. Я вважаю, що без рідної мови не може існувати будь-яка держава. Нині вона є візитною карткою кожної держави. Причому багато країн мають по дві, а то й більше державних мов, і яка з них правдива? Країни, що забули рідну мову, переважно вже морально знищені, занепали духом і втратили свою національну велич і могутність».

Тепер я хочу висловити свою думку щодо мовного питання в Україні.

Сьогодні в країні мовна проблема є однією з найактуальніших. На перший погляд це дивно, адже єдиною державною мовою давно проголошено українську та й останній перепис населення свідчить про вагомий перевагу українців за походженням й ідентифікацією. За статистикою національні меншини в Україні складають майже 14 млн осіб – це представники понад 100 націй світу. Тепер не важко усвідомити, наскільки видозмінюється українська мова, сприймаючи лексику інших народів і їхні національно-мовні традиції. Що я можу

сказати на це? І справді, дуже прикро, що справжні українці забувають, що таке Батьківщина і зраджують своїй культурі, традиціям, за які колись боролися наші пращури.

Беручи до уваги із сайтів опитування статистику, я зрозумів, що майже 70% українців можуть відкрито розмовляти українською мовою. Але куди слід віднести 30%, які начебто не знають її, і чи можемо ми вважати їх українцями?

Я мешкаю в Полтавській області, і можливо це дивно, але вважаю, що Полтавщина – центр української мови і тут найбільший відсоток україномовного населення. Подорожуючи Україною (Полтава, Дніпро, Київ, Львів, Закарпаття), я помітив, що кожне місто має свій діалект і свій стиль мови. Особливо до вподоби мені Полтава та Львів, де майже кожна людина, з якою я розпочинав розмову, відповідала мені щирою українською мовою, чого не скажеш про Харків і міста східної України, хоча й тут є вже певні, посяні патріотизмом, зрушення. Моя думка базується на тому, що це просто наслідки впливу «русифікаційної машини» на мешканців міст. Справа навіть не у самій російській мові, яку варто знати. Я вважаю, що якого б походження ти не був, українець державну мову повинен знати за будь-яких обставин. Але багато хто цього робити просто не хоче, і причину цю не важко зрозуміти: всім просто ліньки.

Повернувшись до своєї подорожі Закарпаттям. У Рахові проживає багато моїх родичів, яких я часто відвідую, і перебуваючи в осередку людей, які розмовляють мовою, що не повністю тобі зрозуміла і нагадує суміш української, чеської, польської, угорської і, можливо, давньослов'янської, сам, мимохідь, почав використовувати цей стиль, вживаючи такі ж слова й побудову речень. Завжди після повернення додому я декілька тижнів відходжу від такої розмовної мови.

Навчаючись в Харкові, я вже усвідомлюю, що інколи починаю розмовляти російською, хоча раніше й не думав, що буду нею користуватися. Але, як уже писав, хто б ти не був – рідну мову маєш знати обов'язково».

*Владислав Новак,
гр. Д-13*

«Мова... Рідна, українська, солов'їна. Безліч епітетів можна підібрати, щоб описати найвизначніші досягнення всього людства – мову і вміння висловити свою думку».

Мова – це невід'ємна частина кожного з нас. Ми не замислюємося над її вагою в нашому житті. Та все ж вона як кисень постійно оточує наше буття. Нам невимовно пощастило, що ми є носіями такої милозвучної й розмаїтої мови. Адже українська – одна з найбагатших мов світу. Вона налічує понад 137 тисяч слів. Але, на жаль, їй довелося пройти тернистий шлях, щоб утвердитися, змужніти, посісти своє місце в світі. Це був складний шлях, який наша солов'їна проклала через віки лихоліть, утверджуючись наперекір бусурманським набігам, іноземним утискам і царським указам, які розуміли, що цим самим можна найшвидше знищити народ. Вона мучилась, страждала, але жила. І вижила, і забуяла буйним цвітом, всіма барвами веселки. Відтоді вона неповторна як діамант зі своєю красою, вагомністю і своїм звучанням.

Та це все було б неможливим, якби свого часу за неї не боролися витязі української мови: Григорій Сковорода, Іван Котляревський, Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, Ліна Костенко, Василь Симоненко та багато інших. Саме вони проклали шлях у темряві, наповнили різнобарв'ям, підняли на високий щабель наше українське слово. Ціною власного життя, свободи і щастя вони творили долю української мови й української нації. Адже доля народу тісно пов'язана з мовою, вони як два взаємодоповнюючі елементи одного цілого. Доки живе мова й культура – живе народ і його свідомість. Доки є народ – звучання мови ніколи не припиниться, адже неможливо забути те, що на вустах мільйонів.

Рідна мова – милозвучна, сповнена музики, квіткових пахощів і барв веселки – ти встала з колін і забуяла на весь світ. Тебе можна почути у всіх куточках нашої землі. Ти багатогранна як діамант. Ти запалюєш вогник надії у серцях націй та її світлу долю, адже ти – найвищий дар людини і народу».

*Ярослава Насоненко,
гр. Д-12*